

діяльності в науковій літературі та військовій практиці. *Наукові записки*, 2019. Вип. 6, № 3. С. 62–66.

5. Чорний В. С., Романишин А. М., Остапчук О. П., Вавілова Н. В. Психологічна стійкість українських військово-службовців в ході російсько-української війни: соціальні чинники. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*, 2024. Вип. 2, № 81. С. 139–145.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-550-1-4>

PSYCHOLOGICAL INSIGHT AS A FACTOR OF EFFECTIVE SOCIAL INTERACTION

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОНИКЛИВІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Sorochenko O. V.

*PhD in Psychology, Deputy Director,
Regional Development Agency
of Odesa Region
Odesa, Ukraine*

Сороченко О. В.

*доктор філософії, заступник
директора
Агенція регіонального розвитку
Одеської області
м. Одеса, Україна*

Психологічна проникливість є ключовим фактором ефективної соціальної взаємодії, який визначає здатність індивіда розуміти внутрішній світ інших людей, аналізувати їхні емоції та передбачати поведінкові реакції. У сучасному суспільстві, де міжособистісні відносини стають дедалі складнішими, дослідження психологічної проникливості набуває особливої актуальності. Згідно з проведеними дослідженнями, ця здатність ґрунтується на особистісних детермінантах, серед яких провідну роль відіграють когнітивні, емоційні та поведінкові компоненти.

Теоретичний аналіз феномену психологічної проникливості

Психологічна проникливість є багаторівневим психологічним феноменом, що базується на механізмах інтуїції, антиципації та соціального інтелекту [1, с. 81]. Інтуїція допомагає швидко оцінювати ситуації та приймати рішення, антиципація дозволяє прогнозувати можливі наслідки взаємодії, а соціальний інтелект сприяє розумінню

невербальних сигналів, таких як міміка, жести та емоційний фон співрозмовника [1, с. 48].

Дослідження підтверджують, що психологічна проникливість є системною якістю психіки, яка визначає можливість людини сприймати та аналізувати поведінкові прояви інших людей, прогнозувати їхні реакції та емоційні стани [1, с. 35].

Детермінанти психологічної проникливості

Серед особистісних детермінант психологічної проникливості виокремлено такі ключові фактори:

- Емоційна стабільність, яка забезпечує здатність точно сприймати наміри співрозмовника.
- Соціальна адаптивність, що допомагає легше взаємодіяти з іншими в різних соціальних контекстах.
- Комунікативна креативність, що дозволяє знаходити нові підходи до спілкування та розв'язання конфліктів.
- Толерантність, яка сприяє відкритості до різних точок зору та підвищує рівень взаєморозуміння.
- Емпатія, що допомагає краще розуміти почуття інших людей та адаптуватися до змін у соціальному середовищі [1, с. 72].

Емпіричне дослідження

Аналіз даних тестування 200 респондентів показав значущі кореляції між рівнем психологічної проникливості та ефективністю соціальної взаємодії [1, с. 102]. Високий рівень проникливості пов'язаний із вмінням швидко знаходити спільну мову, уникати конфліктів та адаптуватися до змін у міжособистісних стосунках. Було також встановлено, що рівень проникливості корелює із соціальною компетентністю, що підтверджує її важливість у професійній діяльності, особливо в соціономічних професіях, таких як психологія, педагогіка та менеджмент [1, с. 114].

Практичне значення

Результати дослідження були апробовані у співпраці з Одеським обласним Центром зайнятості, де проводилися тренінги з розвитку психологічної проникливості для осіб, що шукають роботу, та кар'єрних консультантів. Отримані результати підтвердили важливість цієї навички у сфері професійної орієнтації та працевлаштування. Практичні рекомендації можуть бути застосовані у сферах освіти, управління персоналом та консультування [1, с. 147].

Окрім цього, розвиток психологічної проникливості має значний вплив на зниження рівня конфліктності в організаціях, підвищення ефективності командної роботи та створення сприятливого соціально-психологічного клімату. Запропонована модель розвитку психологічної проникливості може бути використана для підвищення професійної

компетентності спеціалістів, які працюють у сферах соціальної взаємодії та міжособистісної комунікації.

Висновки. Психологічна проникливість є важливим фактором ефективної соціальної взаємодії, що поєднує когнітивні, емоційні та поведінкові аспекти. Високий рівень проникливості сприяє гармонійним міжособистісним стосункам, знижує рівень конфліктності та підвищує соціальну адаптивність особистості. Окрім цього, вона відіграє важливу роль у розвитку навичок ефективного спілкування, прийняття рішень та прогнозування поведінки співрозмовників. Подальші дослідження можуть допомогти у розробці методик розвитку цієї якості в різних вікових та професійних групах. Також перспективним напрямом є вивчення впливу психологічної проникливості на ефективність командної роботи та рівень довіри у міжособистісних і професійних відносинах.

Література:

1. Сороченко О. В. Особистісні детермінанти психологічної проникливості : дис. ... доктор філософії: спеціальність 053 «Психологія». Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет К. Д. Ушинського», Одеса, 2024, 192 с.